

A Fővárosi Ítéltábla a felperesi jogi képviselő neve (felperesi jogi képviselő címe) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek a alperesi jogi képviselő neve (alperesi jogi képviselő címe) által képviselt I.rendű alperes neve(I.rendű alperes címe.) I. rendű és a II. rendű alperes jogi képviselő neve (II. rendű alperes jogi képviselő címe) által képviselt II.rendű alperes neve(II. rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. január 13-án 34.G.41.851/2016/11. számú ítéletével szemben a felperes 12. sorszámú fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a zálogszerződés pontja érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet elutasító, nem fellebbezett rendelkezését nem érinti, a kölcsönszerződés III. pontja érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet elutasító, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek mint együttes jogosultaknak (.....) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget;

megállapítja, hogy a felperes részleges költségmentessége folytán le nem rótt(negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Egyrészről a felperes mint adós és zálogkötelezett, másrészről az I. rendű alperes mint hitelező és zálogjogosult-én „Ingatlan jelzálogjoggal biztosított devizában nyilvántartott kölcsönszerződés” megnevezésű, közjegyzői okiratba foglalt szerződést (a továbbiakban: kölcsönszerződés) kötöttek. A kölcsönszerződéssel az I. rendű alperes a szerződésben meghatározott összegű kölcsönt nyújtott a felperesnek év futamidőre,-i végső lejáratral. A szerződő felek a felperes szerződésből eredő kötelezettségének biztosítására a felperes tulajdonát képező szám alatti ingatlanra az I. rendű alperes javára közjegyzői okiratba foglalt szerződésükkel jelzálogjogot alapítottak (a továbbiakban: zálogszerződés).

A kölcsönszerződés III. pontja szerint „A szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jelen közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az Adós terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az Adósnak a Hitelezőnél vezetett számlái és a Hitelező vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el. Az Adós és a Zálogkötelezett aláveti magát annak, hogy a jelen közjegyzői okirat alapján az Adós terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is, a Hitelező felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa.” A zálogszerződés pontja szerint „(...) Ha a zálog romlása (akár a zálogtárgy államromlása, akár egyéb ok folytán a zálogfedezet értékének csökkenése) a zálogból való kielégítést veszélyezteti, a Zálogjogosult felhívására a Zálogkötelezettek a felhívásban megszabott határidő alatt kötelesek a zálogfedezetet az eredeti értékére kiegészíteni. Amennyiben a Zálogkötelezett a fenti felhívás ellenére a Zálogjogosult által megszabott megfelelő határidő alatt a fedezetet az eredeti értékére nem egészítik ki, a Zálogjogosult a zálogjoggal biztosított követelés lejárt hiányában is

gyakorolhatja az e zálogszerződés alapján öt megillető kielégítési jogot (...).”

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperessel-én kötött kölcsön- és zálogszerződés III. pontja a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése és a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés a) és j) pontja alapján, míg a pontjának idézett rendelkezése a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján tisztességtelen, ezért érvénytelen. Hivatkozott a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdésére is. A II. rendű alperest mindezek tűrésére kérte kötelezni.

A keresete indokául a kölcsönszerződés III. pontjával kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a hivatkozott feltétel, valamint a saját nyilvántartásai alapján az I. rendű alperes jogosult meghatározni a követelése összegét, és azt közjegyző előtt közokiratba foglaltatni. Ezt a közokiratot, amely tartalmazza a követelése pontos összegét is, a kölcsönszerződés megkötésekor hatályos, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi III. törvény (a továbbiakban: Vht.) 21. § (1) bekezdése alapján végrehajtási záradékkal lehet ellátni az I. rendű alperes kérelmére. Ez azzal a következménnyel jár, hogy a felperesnek az ilyen módon ellene indított perben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdése alapján bizonyítania kell az rPp. 369. § b) pontjában foglaltakat, azt, hogy az I. rendű alperes követelése részben vagy egészben megszűnt. Főszabályként az I. rendű alperest terheli a követelése pontos összegének a bizonyítása a felperes ellen a tartozás megfizetése iránt indított perben. A perbeli kikötés azonban lehetőséget biztosít az I. rendű alperesnek arra, hogy ezt a bizonyítási terhet a felperes terhére megfordítsa. A feltétel az I. rendű alperest egyoldalúan jogosítja a végrehajtás szempontjából lényeges kérdések (jogalap,összecszerűség) megállapítására.

A szerződés pontjának idézett rendelkezésével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy az nem felel meg a szimmetria, a ténylegesség és arányosság, az objektivitás, a világos és egyértelmű megfogalmazás, a tételes meghatározás elvének, az rPtk. 209. § (4) bekezdésének és a 91/13/EGK irányelv 5. cikkének, ezért tisztességtelen.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Vitatta a keresettel támadott feltételek tisztességtelenségét. Előadta, hogy a III. pontban idézett feltétel nem fordítja meg a bizonyítási terhet. Az I. rendű alperes a folyósított deviza alapú kölcsönöket a folyósítástól a követelés megszűnéséig a pénzügyi, számviteli könyveiben és nyilvántartásaiban a 250/2000. (XII.24.) Kormányrendeletben előírt szabályoknak megfelelően ügyletenként külön, naponta volt köteles nyilvántartani. Az I. rendű alperes jogszabályi kötelezettségénél fogva köteles naprakész nyilvántartást vezetni, így rá hárul annak bizonyítása, hogy mennyi a tartozás összege. A felperesnek nincs bizonyítási kötelezettsége, legfeljebb ellenbizonyítással élhet, hogy az I. rendű alperes nyilvántartása nem megfelelő. A szerződő felek a kölcsönszerződésben arról állapodtak meg egymással, hogy az I. rendű alperes hogyan tesz eleget a fennálló tartozás összege bizonyítására vonatkozó kötelezettségének. A szerződés megkötésekor hatályos, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 206. §-a [jelenleg a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 275. § (1) és (2) bekezdése] értelmében a pénzügyi intézmény köteles az ügyfél részére teljes körű írásbeli kimutatást küldeni, amelyet elfogadottnak kell tekinteni, ha az ügyfél a kézbesítéstől számított 60 napon belül írásban nem emel kifogást. Ez nem érinti a követelés érvényesíthetőségét. A jogszabály módot ad az adósnak a tájékoztatás tartalmának vitatására, a 28/2014. (VII.23.) MNB rendelet alapján az ügyfél panasszal fordulhat a pénzügyi intézményhez, annak elutasító döntése esetében jogorvoslat illeti meg. Mindezekre figyelemmel az rPtk. 209. § (6) bekezdése alapján nem minősülhet tisztességtelennek a

jogszabály által megállapított szerződési feltétel. Figyelemmel arra, hogy a szerződést kötő felek az I. rendű alperest terhelő bizonyítási kötelezettség teljesítésének módjáról állapodtak meg egymással, amelynek során olyan megállapodást választottak, amely ésszerű és mindkét fél érdekeit figyelembe veszi, a feltétel nem lehet tisztességtelen, nem ütközik a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésében foglaltakba.

Álláspontja szerint a szerződés pontjában írt, a fedezet kiegészítésének kötelezettségéről szóló szerződéses kikötés megfelel a szerződés megkötésekor hatályos rPtk. 525. § (1) bekezdés c) pontjában és a 261. § (2) bekezdésében foglaltaknak, ezért nem lehet tisztességtelen.

A II. rendű alperes ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte. Arra hivatkozott, hogy a kölcsön- és zálogszerződésben nem szerződő fél, ezért vele szemben az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset előterjesztésének az rPp. 123. §-a szerinti feltétele nem áll fenn. A keresetlevél vele szemben nem felel meg az rPp. 121. § (1) bekezdés c) és e) pontjában előírtaknak. Hivatkozott továbbá arra, hogy a kereset nem felel meg a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH 2. törvény) 37. § és 37/A. §-ban foglalt követelményeknek, mert a felperes a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének levonását nem kérte.

A per megszüntetésének hiányában érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés III. pontjába foglalt kikötéssel a felek a hitelezőt terhelő bizonyítási kötelezettség teljesítésének a módjában állapodtak meg egymással. A kikötés megfelel az rHpt. 206. §-ban és a jelenleg hatályos Hpt. 275. § (1) és (2) bekezdésében foglaltaknak. Közjegyzői ténytanúsítvány kiállítására a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvényben (a továbbiakban: Kjt.) foglaltaknak megfelelően kerülhet sor, a hitelező az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek az irányadó törvényi rendelkezésekben előírt módon tehetett eleget. Az rPtk. 209. § (6) bekezdése alapján nem minősülhet tisztességtelennek a támadott szerződési kikötés, mert megfelel a szerződéskötés idején hatályos, valamint az utóbb hatályba lépett törvényi előírásoknak. A szerződés IV.1. pontjában a felek az rPtk. 260. § (2) bekezdésében biztosított, a zálogjogosultat megillető jogosultságot rögzítették, ezért a kifogásolt rendelkezés nem lehet tisztességtelen. A feltétel megfelel az rPtk. 525. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltaknak.

Az elsőfokú bíróság a számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek forint, a II. rendű alperesnek forint perköltséget.

Az ítélete indokolásában ismertette az rPtk. szerződéskötéskor hatályos 209. §-át és 209/A. § (1) bekezdését, továbbá a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a), b) és j) pontját. Idézte továbbá az rPtk. 261. § (1) és (2) bekezdésében, továbbá az rHpt. 131. § (1) bekezdésében és a 206. § (2) bekezdésében foglaltakat.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján megállapította, hogy a felperes nincs elzárva attól a lehetőségtől, hogy amennyiben kifogásolja az I. rendű alperes által készített elszámolás helyességét, úgy azzal szemben jogorvoslattal élhessen. Annak tulajdonított jelentőséget, hogy a felperes által támadott, a kölcsönszerződés III. pontjába foglalt kikötést a felek közjegyzői okiratba foglalták, ezzel a felperes feljogosította az I. rendű alperest arra, hogy az eljáró közjegyzőtől a követelése teljesítése határidejének lejártá esetén kérje a végrehajtási záradék kiállítását. A Vht. 23/C. § (1) bekezdése határozza meg a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal történő ellátásának feltételeit, amelynek során az (5) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel kell lenni. Az ügyfél tartozásának nyilvántartása az I. rendű alperes számára nem jogosultság, hanem kötelezettség. Az I. rendű alperes nyilvántartásában szereplő adatok helyességének a bizonyítása nem a felperes, hanem az I. rendű

alperes terhére esik. A jogszabályon alapuló nyilvántartási kötelezettségre figyelemmel a támadott feltétel az rPtk. 209. § (6) bekezdése alapján nem minősülhet tisztességtelen szerződési feltételnek.

A szerződés pontjába foglalt feltétel körében azt emelte ki, hogy az által, hogy a jelzálogszerződés lehetőséget biztosít az I. rendű alperesnek arra, hogy ellenőrizhesse a zálogtárgy állapotát, annak értékét bármikor felülvizsgálhassa és megfelelő biztosíték adását követelhesse, nem ütközik a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) és b) pontjába, mert ez a jogosultsága az rPtk. 261. §-ából levezethető. Az ezzel ellentétes kikötés alkalmazása elzárná a jelzálogjogosultat attól, hogy a zálogkötelezettet ellenőrizni tudja a zálogtárgy megóvási kötelezettségének teljesítése során. Ha az adós nem tesz eleget a zálogtárgy megóvási kötelezettségének, azzal megnyílik az I. rendű alperes mint hitelező joga arra, hogy az adóssal kötött kölcsönszerződést felmondhassa.

A II. rendű alperessel szemben a kereset elutasítását a felperes keresetességi jogának hiányára alapította. Ennek indokául kifejtette, hogy a II. rendű alperes nem volt szerződő fél, a szerződés megkötésekor nem volt a kötelelem alanya, vele szemben a felperes jogi érdekeltiség vagy jogszabály felhatalmazásának hiányában a perindításra nem jogosult.

A perköltségről az rPp. 78. § (1) bekezdése és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján döntött.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés III. pontjának idézett szövegrészeiben foglalt feltétel tisztességtelen.

A keresetében előadott indokokat fenntartva hangsúlyozta, hogy a feltétel a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontjába ütközik, mert az I. rendű alperes számára azt teszi lehetővé, hogy a felperes teljesítésétől függetlenül határozza meg a vele szerződő kötelezettségét. A felperesnek nincs lehetősége a tartozáselismerő nyilatkozat befolyásolására, mert azt egyedül az I. rendű alperes határozhatja meg. A feltétel azt írja elő, hogy a felperes a ténytanúsítványban foglalt összegszerűséget anélkül ismeri el, hogy a ténytanúsítvány elkészítésére bármilyen ráhatása lenne. Az elismeréssel a bizonyítási terheltség megfordul, és a szerződési feltétel a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján tisztességtelennek minősül. A kikötésben a felperes nem pusztán a tartozása tanúsításának a formáját ismerte el, hanem annak veti alá magát, hogy a tartozása mértékét az I. rendű alperes közlése alapján tanúsítsa a közjegyző. Nem arról van szó, hogy az I. rendű alperes által kimutatott tartozásról, annak ismeretében a felperes tesz közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot. A kikötés következménye az, hogy az I. rendű alperes dönt a felperes szerződésszerű teljesítéséről, amely a bizonyítási terhet a felperes mint fogyasztó hátrányára megváltoztatja. Az I. rendű alperes igényérvényesítése esetén az rPp. 3. § (3) bekezdésében és a 161. § (1) bekezdésében foglalt általános szabályok nem érvényesülnek. A közokiratba foglalt adatokkal és tényekkel szemben a felperes kényszerül az rPp. 195. § (1) és (6) bekezdése szerint ellenbizonyításra. A felperesre hárul a per megindítása a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt. Ez a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségében egyenlőtlenséget eredményez a fogyasztónak minősülő felperes hátrányára, mert a felperes nem rendelkezik kellő szakértelemmel és apparátussal, továbbá a támadott kikötés a tartozás vitatása esetén indítandó peres eljárás további költségeit és terheit a felperesre hárítja.

Az I. rendű és a II. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

Az I. rendű alperes fenntartotta azt az álláspontját, hogy a támadott kikötés nem tisztességtelen. A támadott kikötés egyrészt nem fordítja meg a bizonyítási terhet a felperes hátrányára, mert a közvetlen, bizonyítási eljárás nélküli végrehajtás nem a támadott kikötésen, hanem a felperes kötelezettségvállalásának a jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) bekezdésének megfelelő közokiratban

foglalásán alapul. Az I. rendű alperesnek a kikötés hiánya esetén sem kellene pert indítania a felperessel szemben a követelés érvényesítése érdekében. Ezen túlmenően nem kizárólag az I. rendű alperes jogosult a szerződésszerű teljesítés megállapítására, mindössze a közjogi szabályok alapján erre kötelezett professzionális pénzügyi intézmény nyilvántartja és közli a felperessel a fennálló tartozása adatait. A nyilvántartott adatokat és a követelés összegét a felperes kifogásolhatja.

A Fővárosi Ítéltábla a-én kelt és-án jogerőre emelkedett számú végzésével a per tárgyalását az EUB előtt C-34/18. számon (.....kontra) indított előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig felfüggesztette, mert a felperes keresetének elbírálásához az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező szerződési feltétel tisztességtelenségének elbírálását érintő azonos fogyasztóvédelmi szabályok azonos szempontok szerinti értelmezése volt szükséges. Az EUB a C-34/18. számú ügyben-én ítéletet hozott, ezért a másodfokú bíróság az ügy új számra lajstromozásáról intézkedett, és a fellebbezési tárgyalásra hatánapot tűzött.

A felperes a Fővárosi Ítéltáblára-én érkezett beadványában a fellebbezése indokait kiegészítette hivatkozott az EUB C-34/18. számú Lovasné ítéletének és pontjában foglaltakra. Álláspontja szerint a támadott kikötés alapján kiállított közjegyzői ténytanúsítvány a végrehajtási eljárásban is a kölcsönszerződés III. pontjában foglaltak szerint tanúsítja a felperes tartozásának mértékét. A támadott kikötés egyértelműen azt a célt szolgálja, hogy az I. rendű alperes a végrehajtási eljárás megindításával végrehajtási kényszerrel mielőtt lezárja a jogvitát. Hangsúlyozta, hogy az EUB C-34/18. számú Lovasné ítélete még az rPp.-re és a végrehajtás megszüntetésének az rPp. szerinti szabályaira volt figyelemmel, amelyek valóban hatékony, a közvetlen végrehajtással szembeni, soron kívül eljárást biztosítottak a végrehajtás megszüntetése tárgyában. A felperes jelenlegi jogi lehetőségeire azonban már a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályai az irányadók. A Pp. 528. §-a már nem tartalmazza az rPp. 369. § a) pontjában még biztosított lehetőséget, nevezetesen azt, hogy a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti per arra hivatkozással is indítható, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre. Érvelése szerint a Pp. alapján megmaradó jogi lehetőségek igénybevétele olyan mértékben hátráltatja a fogyasztót a végrehajtás elleni védekezésben, hogy az így az ügy végleges lezárását jelentő eljárássá fog válni. A támadott kikötés így eléri a célját: a jogvita gyors lezárását és az adott jogi környezetben a fogyasztó jogérvényesítési lehetőségeinek végleges korlátozását.

Az I. rendű és a II. rendű alperes a Fővárosi Ítéltáblára-én és-én érkezett beadványaikban hivatkoztak arra, hogy a Kúria következetes ítélkezési gyakorlata (BH2019.3.78) szerint nem tisztességtelen feltétel az olyan kikötés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására és a szerződő felek a kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak. Hivatkoztak az 1/2018. számú Gazdasági Elvi Határozatra, amely szerint az ilyen szerződéses rendelkezés nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét. Felhívták a figyelmet a Kúria-én kelt közleményére, amely szerint az EUB C-34/18. számú ítéletére tekintettel a Kúria ítélkezési gyakorlatának megváltoztatására nincs szükség. Álláspontjuk szerint a Pp. alapján is biztosítottak a fogyasztók jogvédelmi és igényérvényesítési lehetőségei, mert a Pp. 129. §-a alapján az adós kérheti a végrehajtás felfüggesztését, továbbá a végrehajtási eljárás során is biztosítottak a jogorvoslati lehetőségek.

Az elsőfokú ítéletnek az a rendelkezése, amellyel a szerződés pontja érvénytelenségének a

megállapítására irányuló kereseti kérelmet elutasította, első fokon jogerőre emelkedett [rPp. 228. § (4) bekezdése], ezért az rPp. 253. § (3) bekezdése értelmében a másodfokú bíróságnak a felperes fellebbezése alapján kizárólag a kölcsönszerződés III. pontjában foglalt feltétel tisztességtelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet elutasító ítéleti rendelkezést kellett a perköltsége is kiterjedően felülbírálnia.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével és annak jogi indokaival a másodfokú bíróság alapvetően egyetértett, azokat megismételni nem kívánja, csupán a fellebbezésben foglaltakra és az EUB C-34/18. számú ügyben hozott ítéletére tekintettel emeli ki az alábbiakat.

Általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítására az rPtk. szerint két módon kerülhet sor: az rPtk. 209. § (1)-(2) bekezdésében meghatározott szempontokon alapuló bírói mérlegelés alapján, vagy az rPtk. 209. (3) bekezdése alapján bírói mérlegelés nélkül, ha az adott szerződési feltétel a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésével meghatározott körbe tartozik. Az rPtk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályai és a Korm. rendelet a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelvnek (a továbbiakban: Irányelv) való megfelelést szolgálják, ezért azokat az uniós joggal összhangban, az uniós jog elsőbbségére és az EUB ítélkezési gyakorlatára tekintettel kell értelmezni és alkalmazni. Az EUB állandó ítélkezési gyakorlata szerint az az értelmezés, amelyet az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletében valamely uniós jogforrás tekintetében kifejt, a tagállami bíróság számára kötelező jelleggel magyarázza és pontosítja az érintett uniós jogforrás jelentését és terjedelmét, ahogy azt annak hatálybalépésétől kezdődően értelmezni és alkalmazni kell, illetve kellett volna. Az így értelmezett szabályt a bíróságok alkalmazhatják, és azt alkalmazniuk kell az értelmezés iránti kérelemről határozó ítélet előtt keletkezett és létrejött jogviszonyokra is, ha egyébként teljesülnek azon feltételek, amelyek lehetővé teszik az említett szabály alkalmazására vonatkozó pernek a hatáskörrel rendelkező bíróságok előtti megindítását (C-92/11. számú RWE Vertrieb ítélet 58. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Az Irányelv 3. cikkének (3) bekezdése és a melléklet 1. pont q) alpontja alapján a fogyasztókkal kötött szerződésekben tisztességtelennek tekinthetők azok a feltételek, amelyek tárgya vagy hatása az, hogy kizárják vagy gátolják a fogyasztó jogainak érvényesítését peres eljárás kezdeményezése vonatkozásában, vagy más jogorvoslati lehetőség igénybevételeiben, különösen [...] olyan bizonyítási terhet róva a fogyasztóra, amelyet az alkalmazandó jog értelmében rendesen a másik szerződő félnek kellene viselnie. Az e rendelkezést a magyar jogba átültető Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontja értelmében a fogyasztói szerződésben tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

Az EUB C-34/18. számú Lovasné ítélete szerint az Irányelv 3. cikkének (3) bekezdését a melléklet 1. pontjának q) alpontjával összefüggésben akként kell értelmezni, hogy nem minősül általános jelleggel és minden további vizsgálat nélkül tisztességtelennek az olyan, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, amelynek az a tárgya vagy hatása, hogy a bizonyítási kötelezettséget a fogyasztó hátrányára megfordítja. A nemzeti bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy egy ilyen tartalmú feltétel az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésében foglaltak értelmében tisztességtelen-e, azaz a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz-e elő. Amennyiben azonban valamely tagállam az Irányelv 8. cikkével összhangban általános jelleggel, az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésében írt vizsgálat elvégzését

szükségtelenné tevő módon tisztességtelennek minősítette az Irányelv melléklete 1. pontjának q) alpontjában leírtaknak megfelelő tartalmú feltételt, akkor a tagállami bíróságnak azt kell eldöntenie, hogy a per tárgyát képező szerződéses feltétel e nemzeti jogszabály - a jelen ügyben a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja - hatálya alá tartozik-e (C-34/18. számú Lovasné ítélet 45-49. pont).

Az EUB a C-34/18. számú Lovasné ítéletében a korábbi joggyakorlatára utalva (C-415/11. számú Aziz ítélet 75. pont) iránymutatást adott arra is, hogy a nemzeti bíróságnak milyen szempontokat kell figyelembe vennie annak vizsgálata során, hogy valamely általános szerződési feltétel az Irányelv melléklete 1. pontjának q) alpontja és a 3. cikk (1) bekezdése alapján tisztességtelen-e. Az EUB szerint jelentősége van annak, hogy az érintett szerződéses feltétel eltér-e, ha igen, akkor mennyiben, azoktól a szabályoktól, amelyek a felek megállapodása hiányában irányadóak, olyan értelemben, hogy a vizsgált szerződéses feltétel a rendelkezésére álló eljárási eszközök miatt megnehezíti a fogyasztó számára a bírói út igénybevételét és a védelemhez való jogának gyakorlását. Az olyan szerződéses feltétel, amely nem alkalmas arra, hogy a fogyasztót a hatályos nemzeti jogszabályokban előírtnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza, nem tartozik az Irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben olvasott melléklet 1. pont q) alpontjának hatálya alá. Az Irányelv melléklete 1. pontjának q) alpontja az olyan jogkövetkezményekkel járó feltételekre vonatkozik, amelyeket objektív módon meg lehet állapítani. Az, hogy az ilyen feltétel szerződésben történő kikötése azt a benyomást keltheti a fogyasztóban, hogy korlátozottak a jogorvoslati lehetőségek, a fogyasztó pedig köteles a szerződésben előírt összes kötelezettségét teljesíteni, nem változtat e megfontoláson, mivel az érintett szerződéses feltétel az alkalmazandó nemzeti szabályozást figyelembe véve nem jár a fogyasztó jogi helyzetének sérelmével (C-34/18. számú pont).

A fent kifejtettekből következően a jogvita további eldöntése szempontjából elsődleges annak vizsgálata, hogy a támadott szerződéses kikötés a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése j) pontjának hatálya alá tartozik-e, azaz a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja-e meg.

A BH2019. 78. számon közzétett eseti döntésben foglaltak szerint a bizonyítási teher eljárásjogi fogalom: valamely anyagi jogi igény polgári perben történő érvényesítése esetén a jogvita érdemi eldöntése szempontjából releváns tény bizonyíthatatlansága következményére, a bíróság érdemi döntésében kifejezésre jutó hátrányára utaló szabály [a szerződéskötés időpontjában hatályban volt rPp. 3. § (3) bekezdése, jelenleg a Pp. 4. § (2) bekezdése]. Alkalmazására akkor kerül sor, ha a bizonyításra kötelezett fél nem tesz eleget e kötelezettségének. Az rPp. 164. § (1) bekezdése (jelenleg hatályos Pp. 265. §-a) alapján a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy a bíróság azokat valónak fogadja el. Eszerint a főbizonyítás a kereset vagy a keresettel szembeni védekezés alapjául szolgáló tények fennállására, valóságára, míg az ellenbizonyítás - a főbizonyító fél perbeli ellenfelének a cselekményeként - ugyanezen tények fenn nem állására, valótlanosságára vonatkozik. A bizonyítási teher átfordulása azt jelenti, hogy a fő- és az ellenbizonyítás iránya felcserélődik. Ez alapulhat törvényi vélelmen, eljárásjogi rendelkezésen vagy anyagi jogi szabályon [pl. rPtk. 242. § (1)-(2) bekezdésben szabályozott tartozáselismerés].

A kölcsönszerződés III. pontja szerint a szerződő felek abban állapodtak meg, hogy a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adós terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az adósnak a hitelezőnél vezetett számlái és a hitelező vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el. Az adós alávetette magát annak, hogy a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján a

terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is, a hitelező felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa.

A kölcsönszerződés III. pontja annak tartalma alapján sem tartozáselismerésnek, sem joglemondásnak nem tekinthető, és nem minősül vélelem hatásával bíró szerződéses kikötésnek sem. A támadott kikötés nem a felperes részéről tett olyan egyoldalú, az I. rendű alpereshez címzett jognyilatkozatot tartalmaz, amelyet a felperes egy már fennálló, összecszerűen meghatározott követelés tekintetében tesz meg. A kölcsönszerződés III. pontja a felek egyező akaratnyilvánítását tartalmazó szerződéses feltétel, amelyre a szerződéskötések időpontjában hatályban volt rPtk. 242. §-a nem alkalmazható. A kölcsönszerződés III. pontja nem értelmezhető úgy sem, hogy azzal a felperes egyoldalú nyilatkozattal, félreérthetetlenül és határozottan lemondott volna arról a jogáról, hogy vitassa az I. rendű alperes nyilvántartásaiban és üzleti könyveiben a terhére kimutatott, a kölcsönszerződésekből eredő tartozása összegét. Nem tartalmaz a felperes részéről olyan nyilatkozatot sem, amellyel az I. rendű alperessel szembeni igényérvényesítésről lemondott volna. A keresettel támadott szerződéses kikötés nem állít fel a felek kölcsönszerződéseiben olyan vélelmet sem, amelynek értelmében az I. rendű alperes az igénye alapjául szolgáló valamely, egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná.

A kölcsönszerződés III. pontjában foglaltakkal a felperes ahhoz járult hozzá, hogy az I. rendű alperes a számlái és a bizonylatai alapján a mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozásáról közjegyzőtől ténytanúsítvány kiállítását kérje. Ebből és az rPtk. 207. § (2) bekezdésének a fogyasztóra nézve kedvezőbb értelmezési szabályából az következik, hogy a kölcsönszerződések III. pontjába foglaltak kizárólag a közjegyzői ténytanúsítvány kiállításának lehetőségére, és nem az I. rendű alperes számlái és bizonylatai alapján tanúsított tartozás összegére vonatkozott.

A fentiekből következően abban az esetben, ha az I. rendű alperes a kölcsönszerződésből eredő követelését a felperessel szemben közvetlen végrehajtást mellőzve, peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a szerződéskötés időpontjában hatályban volt rPp. 164. § (1) bekezdése (jelenleg hatályos Pp. 265. §-a) alapján őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a felperes mennyit teljesített, és ennek eredményeként mekkora a felperes fennálló tartozása. Az I. rendű alperes erre vonatkozó tényállításai a saját, jogszabályoknak megfelelően vezetett nyilvántartásán alapulnak. Vita esetén azonban az I. rendű alperesnek a perben a nyilvántartása elszámolási elveit, módszereit és adatait be kell mutatnia, számításait le kell vezetnie. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az I. rendű alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy a részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet (EBH 2018. G.1.).

A Vht.-nek a felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. § (1)-(2) bekezdése [jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1)-(2) bekezdése] értelmében a közokiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a kölcsönszerződés tartalmazza a Vht. 21. § (1) bekezdésében [jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) bekezdésében] meghatározott adatokat. A kölcsönszerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére akkor rendelhető el közvetlen végrehajtás a közokiratba foglalt kölcsönszerződés záradékolásával, ha a Vht. 21. § (1)-(2) bekezdése [jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1)-(2) bekezdése] alapján ezen feltétel bekövetkezését is közokirat tanúsítja. A végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozatának tartalmáról (mint jogi jelentőségű tényről) a közjegyző a Kjt. 111. §-a és 136.§-a szerint ténytanúsító okiratot állíthat ki. A ténytanúsító okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is

kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen külön nem nyilatkozott arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak. Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós a tartozását az rPp. 369. §-a [jelenleg hatályos Pp. 528.§ (2) bekezdése] szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői ténytanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A bizonyítási teher az rPp. 369. §-a [jelenleg hatályos Pp. 528. § (2) bekezdése] szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is az rPp. 164. § (1) bekezdésének [jelenleg hatályos Pp. 265. § (1) bekezdése] megfelelően alakul. A kölcsönszerződés III. pontja a bizonyítási terhet a fogyasztó felperes hátrányára nem változtatja meg, ezért az nem tartozik a Korm r. 1. § (1) bekezdése j) pontjának hatálya alá.

A másodfokú bíróság vizsgálta azt is, hogy az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban értelmezett rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen-e a kölcsönszerződés III. pontja. Ennek során figyelembe vette az EUB C-415/11. számú Aziz ítéletében kifejtett szempontokat. Az EUB iránymutatása szerint az Irányelv 3. cikke (1) bekezdésének alkalmazása során a fogyasztó kárára előidézett „jelentős egyenlőtlenséget” a felek megállapodása hiányában irányadó nemzeti jog szabályaihoz képest kell vizsgálni. Ennek során a szerződési feltétel által előidézhető következményekre is kiterjedően azt kell egybevetni, hogy milyen helyzetben van a fogyasztó az adott szerződési feltétel alkalmazása mellett, és milyen helyzetben lenne a feltétel hiányában. A tisztességtelenséget eredményező egyensúlytalan alaphelyzet akkor jön létre, ha bizonyosan megállapítható, hogy a fogyasztó helyzete kedvezőbb lenne a szerződési feltétel hiányában, mint a szerződési feltétel alkalmazása mellett. A feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor az rPtk. 209. § (2) bekezdése szerint vizsgálni kell egyebek között a szerződési feltételnek más szerződésekkel való kapcsolatát is.

A Kjt. 111. § (1) bekezdése és 136. § (1) bekezdése szerint közjegyzői tanúsítvány a közjegyző jelenlétében történt tények, illetve nyilatkozat megtételének tanúsításáról állítható ki. Ebből következően hitelezői nyilvántartás esetén nem a nyilvántartott tartozás vagy az annak alapjául szolgáló tények, hanem kizárólag a hitelező által - a nyilvántartása alapján - tett nyilatkozata tanúsítható. A rPp. 195. § (1) bekezdése értelmében a nyilatkozatot tartalmazó közjegyzői okirat csupán azt bizonyítja, hogy a nyilatkozatot az okirat szerinti személy az okiratban feltüntetett időben és módon megtette. Tekintettel arra, hogy a felek a szerződésben nem tettek előre olyan nyilatkozatot, hogy közjegyző által tanúsított nyilatkozatban megjelölt tényeket valóságnak fogadják el, az, hogy a közokiratba foglalt nyilatkozat tartalma megfelel-e a valóságnak, a lefolytatott bizonyítás eredményén alapuló bírói mérlegelés függvénye.

A saját nyilvántartásáról tanúsítvány kiállítását az I. rendű alperes akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erre a felperes a szerződésben külön nem hatalmazza fel, illetve ha a felperes előzetesen nem nyilatkozik arról, hogy a I. rendű alperes által rögzített adatok tanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak.

Amennyiben a hitelező I. rendű alperes közvetlen végrehajtást mellőzve pert indít az adóssal szemben, akkor a perben az rPp. 164.§ (1) bekezdésének [jelenleg hatályos Pp. 265. § (1) bekezdésének] megfelelően neki kell bizonyítania - a jogszabálynak megfelelően vezetett nyilvántartásai felhasználásával - a szerződés és annak felmondása folytán esedékessé vált követelés összegét. A hitelező által kellő részletességgel megjelölt követeléssel szemben az alperesi pozícióban lévő adósnak nem elegendő pusztán vitató nyilatkozatot előterjesztenie, hanem a kereset

eredményes vitatásához érdemben meg is kell jelölnie - és szükség esetén bizonyítania -, hogy a hitelező által előadott, a nyilvántartásokon alapuló tartozás összege milyen okból nem megfelelő, azaz hogy az abban megjelölnél többet teljesített, vagy a hitelező elszámolása a teljesítésekre tekintettel miért nem helyes. A kereset teljes vagy részleges elutasítására mindkét esetben sor kerülhet akkor, ha az adós fogyasztó igazolja, hogy a tartozása nem vagy kisebb összegben áll fenn, mint amit a hitelező megjelölt, illetve akkor is, ha megalapozott kétséget tud ébresztetni a hitelezői nyilvántartások vagy elszámolások helyessége iránt. Ehhez képest semmilyen különbséget nem eredményez az, ha a hitelezői nyilvántartások tartalmát közjegyzői ténytanúsítvány is tartalmazza.

Az EUB a C-32/14. számú, Sugár-ügyben hozott ítéletében már kifejtette, hogy önmagában nem tekinthető tisztességtelennek, ha a nemzeti jogszabályok lehetőséget adnak a közvetlen végrehajtásra, feltéve, ha ennek megindulását követően a fogyasztó a tartozás érvényességét vagy összegét kifogásolhatja. Ez a kölcsönszerződés megkötésekor hatályos jogszabályok alapján a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben volt lehetséges.

Amennyiben a hitelező I. rendű alperes a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés közvetlen végrehajtását kezdeményezi, akkor az rPp. 369. §-a alapján indult végrehajtás korlátozása vagy megszüntetése iránt indított perben nem a perbeli szerződéses kikötés, hanem az rPp. 164. § (1) bekezdése telepíti a felperes fogyasztóra az azzal kapcsolatos bizonyítási kötelezettséget, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre vagy részben vagy egészben megszűnt. A fogyasztó annyiban valóban hátrányosabb helyzetbe kerül, mint a fent írt esetben, hogy kétség esetén is a felperes fogyasztót terheli a tartozás, azaz csak egyértelmű ellenbizonyítás esetén lehet pernyertes.

Az rPp.-ével történt hatályon kívül helyezésével megszűnt annak a lehetősége, hogy az adós az rPp. 369. § a) pontja alapján végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti pert indítson arra hivatkozással, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, így arra sincs módja, hogy egy ilyen eljárásban az alperes által kezdeményezett végrehajtás felfüggesztését kérje. A Pp. 528. §-a értelmében ezen a ténybeli alapon végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti per már valóban nem indítható. A Pp. 528. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint a változtatást az rPp-vel kapcsolatos jogalkalmazási problémák indokolták. Az rPp. szabályai alapján nem volt kizárt, hogy az adós a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti per mellett, azzal párhuzamosan egy, a végrehajtandó követelés alapjául szolgáló jogügylet érvénytelenségének vagy létre nem jöttének a megállapítását célzó pert is megindítson. A párhuzamosan megindított perek esetében a bíróságok eltérően ítélték meg a perfüggőség, a tárgyalás felfüggesztése, az egyesítés, vagy éppen a res iudicata kérdéskörét, ami jelentős jogbizonytalansághoz vezetett. A miniszteri indokolás szerint a Pp. nem vesz el jogot az adóstól. Azokban az esetekben, ahol a végrehajtás elrendelését nem előzte meg a követelés érvényes fennállásának az érdemi elbírálása, az adós az általános eljárási szabályok szerint megindított, a követelés érvényes létre nem jöttére alapított perben kérheti a sérelmezett jogviszony anyagi jog szabályai szerinti rendezését. Ebben a perben a végrehajtás a Pp. 129. §-a szerint felfüggeszthető, és amennyiben a per eredménye szerint a végrehajtásnak részben vagy egészben, de nincs alapja, úgy a végrehajtást foganatosító bíróság a jogerős határozatnak megfelelően a végrehajtást nemperes eljárásban megszünteti vagy korlátozza.

A kifejtettekből következően a jelen perrel támadott kikötés nem eredményez a felperesre nézve hátrányos eltérést a bizonyítás általános szabályaitól, és különösen nem jogosítja fel arra az I. rendű alperest, hogy a jogvitát egyoldalúan és véglegesen lezárja.

A közjegyző által - nem peres eljárásban - törvényes jogkörében közokirat elkészítését, valamint

annak végrehajtási záradékkal történő ellátását ugyanolyan garanciális előírások előzik meg, mint a bírósági határozatokét. Az eljáró közjegyző a végrehajtást nem rendelheti el automatikusan, minden esetben meg kell vizsgálnia, hogy a végrehajtás általános és különös feltételei fennállnak-e.

A szerződéskötéskor hatályos Vht. 21. § (1) bekezdése [jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) bekezdése] azokat az alaki kritériumokat tartalmazza, amelyek alapján a végrehajtási záradék kibocsátható. A Vht. 21. § (1) bekezdése [jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) bekezdése] arról rendelkezik, hogy ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa. Ennek elmaradása esetén az okirat záradékolását meg kell tagadni. Ez utóbbi rendelkezés akkor alkalmazandó, amikor a követelés lejártának az időpontja egy feltételtől vagy időhatározástól függ, mert a Vht. 21. § (1) bekezdése [jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) bekezdése] az rPtk. 228. § (1) bekezdése és a 229. § (1)-(3) bekezdése, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:116 - 6:118. §-ainak alkalmazására utal. Mindebből következően ha a felek a kötelelem hatályosulását, így a szerződés teljesítését egy feltételtől vagy időhatározástól tették függővé, úgy ennek a feltételnek a bekövetkezése jelenti azt az időpontot, aminek az alapulvételével a késedelem bekövetkezik. A feltétel vagy időhatározás a felek szerződéses, egybehangzó akaratán alapuló rendelkezés, amely a felektől független módon következik be (a szerződésszegéstől független, mivel egy jövőbeni bizonytalan eseménytől, időhatározás esetén egy biztos, de későbbi eseménytől függ), így szükséges annak hitelt érdemlő tanúsítása, hogy a teljesítési határidő megnyílt.

Nem felel meg e kritériumoknak a szerződő felek olyan szerződési rendelkezése, amelyben a felmondási jogot az adós súlyos szerződésszegéséhez, fizetési késedelméhez, mint jövőbeni eseményhez kötik. A felmondás jogszabályon vagy a felek szerződésén alapuló egyoldalú hatalmasság, alakító jog, amely valamelyik fél szerződésszegő magatartásának a szankciója. Annak alkalmazása kizárólag az erre jogosult személy döntésétől függ. A felmondás jogszerűségének kérdése a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem során érdemben nem vizsgálható. A hitelező a saját nyilvántartásai alapján maga dönt a felmondásról, a ténymegállapító okirat a nyilvántartásából szerinte figyelembe veendő azon adatokat dokumentálja, amelyek a felmondása alapjául szolgálnak.

Ennek megfelelően a kölcsönszerződésben foglalt kötelezettség közvetlen végrehajtásához szükséges, hogy a közokiratban az adós egyértelműen kötelezettséget vállaljon a korábban magánokirati formában létrejött kölcsönszerződésből eredő követelések teljesítésére. Az elmaradt törlesztő részletek akkor végrehajthatók ennek az okiratnak a záradékolásával, ha a közokiratba foglalt kölcsönszerződés tartalmazza a törlesztő részletek összegét számszerűen vagy egyértelműen meghatározható módon, valamint azok esedékességét. Mindehhez a perbeli szerződéses kikötés alkalmazására nincs szükség, mert a kölcsönszerződés alapján fennálló, végrehajtani kért kötelezettség összegének helyességét (azaz azt, hogy a kötelezettségvállalással érintett összeg egy része teljesítésre került-e, vagy a felmondás jogszerű-e), a végrehajtási záradékolás során nem lehet vizsgálni. Így a hitelező ezt minden további kikötés hiányában is jogosult a nyilvántartásai alapján megjelölni. Amennyiben a közokiratba foglalt kölcsönszerződés a fenti adatokat nem tartalmazza, akkor ezek hiányát a záradékolási eljárás vagy a záradék kiállításával szembeni jogorvoslat során lehet vizsgálni.

A szerződési feltétel alapján a közjegyző által tanúsított hitelezői nyilatkozat ezért nem jelent változást a Vht. 21. § (1) és (2) bekezdésében [jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdésében] meghatározottak teljesítésének a kötelezettségében, így a hitelező végrehajtási záradék kibocsátását e szerződési kikötés hiányában is ugyanolyan feltételekkel kérhetné. A

támadott feltétel ugyanis nem biztosítja a hitelező számára a felmondás jogszerűségének vagy a fennálló tartozás összegének a vitathatatlanágát, és nem alkalmas a Vht. 21. § (2) bekezdése [jelenleg 23/C. § (2) bekezdése] szerinti feltétel igazolására.

Az a feltétel, amely pusztán felhívja a fogyasztó figyelmét egy jogszabályi rendelkezés létre, nem változtat a fogyasztó jogi helyzetén a fogyasztó hátrányára.

A kifejtettek alapján a támadott szerződéses kikötés alkalmazása esetén a felperes nem kerül kedvezőtlenebb helyzetbe, mint a fenti jogszabályok megfelelő alkalmazása esetén. Az rPtk. 209. § (1) bekezdésében foglaltakat a C-415/11. számú Aziz ítélettel összhangban értelmezve a kölcsönszerződés III. pontja az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján sem tekinthető tisztességtelennek.

A felperes arra is hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés III. pontja a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének a) pontja alapján is tisztességtelen. A felperes azonban nem tett határozott tényelőadást arra vonatkozóan, hogy pontosan melyek azok a szerződéses feltételek, amelyeknek az értelmezésére a kölcsönszerződés III. pontja egyoldalúan jogosítja az I. rendű alperest. A kölcsönszerződés III. pontjának a tisztességtelensége így a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének a) pontja alapján sem állapítható meg.

A másodfokú bíróság teljes körűen egyetértett a II. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset elutasításának indokaival, így az elsőfokú ítélet helytálló jogi indokolására az abban foglaltak megismétlése nélkül csupán utal.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem volt sikeres, ezért a rPp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint köteles megfizetni az I. rendű és a II. rendű alperes másodfokú eljárással, ügyvédi munkadíjban felmerült költségeit. Ennek összegét a másodfokú bíróság a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) és (2) bekezdése alapján forint + áfa összegben állapította meg. A másodfokú bíróság az alperesek képviselőjében eljáró ügyvéd munkadíjának megállapítása során figyelembe vette a pertárgy értékét, továbbá az alperesek jogi képviselője által a másodfokú eljárásban előterjesztett beadványok számát, azok munka- és időigényét, és azt a körülményt, hogy az alperesekkel szemben hasonló ténybeli alapon hasonló jog érvényesítése iránt számos peres eljárás volt és van folyamatban, amelyekben az alperesek érdemi védekezése a jelen ügyben előadotthoz hasonló érvelésen alapul. A másodfokú bíróság figyelembe vette azt is, hogy az alperesek jogi képviselője a másodfokú eljárás során három tárgyalási határnapon jelent meg. A felperes teljes személyes költségmentessége folytán feljegyzett 48.000 forint feljegyzett fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

, 2020. január 29.

. Koday Zsuzsanna

a tanács elnöke

. Lupóczné dr. Krammer Edit. Pusztai Anita
előadó bíró

bíró

